

Meta verwijderd lhbtv-vriendelijke organisaties van sociale media: ‘We plaatsten nooit iets over seks’

Marisa Gubbels, Loulou Keppy

Op de vloer van Sauna Nieuwezijds in Amsterdam staat een stofzuiger. Achter de bar steekt een medewerker een sigaret op. Het is vroeg; de eerste bezoekers moeten nog binnenkomen. De muren zijn rood geverfd en bedekt met expliciete foto's van mannelijke lichamen. Achter zware zwarte gordijnen gaan darkrooms schuil, ingericht met spiegels en schommels. In sommige ruimtes hangt een scherm. „Voor porno,” zegt medewerker Ahmad Hassan (34) droog. „Seks is hier geen taboe meer.”

Online is dat anders. Het Instagramaccount van de gay sauna is inmiddels al drie keer verwijderd, zonder waarschuwing of uitleg. Caspar Pisters, die de sociale media van meerdere queer-collectieven beheert, zakt neer op een leren bank in de lobby; paars licht valt op zijn gezicht. „Volgens hun eigen systeem deed de sauna niets verkeerd”, zegt hij. „Instagram werkt met kleurcodes die aangeven of de content in strijd is met de richtlijnen. De sauna stond altijd op groen. Dat betekent dat je je aan alle regels houdt.”

Ook bekende clubs zijn getroffen

Toch verdween het account. En Sauna Nieuwezijds staat niet alleen. Wereldwijd zijn de afgelopen vier weken meer dan tachtig accounts van queerclubs, lhbtv+-organisaties en progressieve initiatieven verwijderd van Instagram en Facebook. Dat stelt de Amerikaanse anti-censuurorganisatie [Repro Uncensored](#).

Beheerders krijgen geen concrete reden en pogingen om bezwaar te maken lopen vast

Toen Mark Zuckerberg, eigenaar van Meta (het moederbedrijf van WhatsApp, Facebook en Instagram), net na de inauguratie van president Trump begin vorig jaar een [videoboodschap](#) plaatste en stelde dat het platform minder restricties wilde voor opmerkingen over immigratie en gender, had Pisters even hoop dat er ruimte zou ontstaan voor een soepeler beleid rond lhbtv+-accounts. Dat was van korte duur, want een maand later werden de accounts, die hij beheerde, door Meta verwijderd. Vijftig andere organisaties raakten hun account kwijt.

Inmiddels ziet Repro Uncensored een tweede golf, waarin onder meer herstelde accounts opnieuw verwijderd zijn. Het patroon is telkens hetzelfde: accounts verdwijnen plotseling, beheerders krijgen geen concrete reden en pogingen om bezwaar te maken lopen vast.

Ook bekende clubs zijn getroffen. De Berlijnse nachtclub KitKat verloor haar account, net als lhbtv-vriendelijke clubs uit Amsterdam, zoals Tilla Tec en Club Church. Ook het Nederlandse collectief The Queer Agenda verloor haar elfduizend volgers.

De impact is groot, zegt Alberto Zatti (37), manager van Sauna Nieuwezijds. „Mensen oriënteren zich op sociale media, zeker als ze nog niet openlijk deel uitmaken van de community. We zijn niet alleen onze vijfduizend volgers kwijt, maar ook de honderdduizend mensen die stil meekeken.”

Voor Samuel King, directeur van Tilla Tec, kwam de verwijdering van het Instagramaccount van de lhbtv-vriendelijke nachtclub als een klap. „Ik werd helemaal gek”, zegt hij. „Veertigduizend volgers waren in één keer weg. Dat merk je direct in je omzet en kaartverkoop.”

Wat hij verkeerd deed, weet hij nog steeds niet. „Onze posts waren helemaal niet controversieel. Nadat we verwijderd waren, gaf Meta zelfs aan dat we geen richtlijnen hadden geschonden.”

Wel herinnert hij zich dat de nachtclub eerder een post deelde met collectief The Queer Agenda, over het vijftiengjarige bestaan van het homohuwelijk. „Diezelfde nacht werden ook zij verwijderd”, zegt King. „Ik denk niet dat dat toeval is.”

Een woordvoerder van Meta laat in een standaardbericht aan *NRC* weten dat het bedrijf onderzoek doet naar de verwijderde accounts. „Hoewel we er altijd naar streven zo nauwkeurig en consistent mogelijk te handhaven, is geen enkel systeem perfect en maken we soms fouten. Daarom bieden we de mogelijkheid om in beroep te gaan en

moedigen we iedereen die denkt dat zijn of haar account ten onrechte is verwijderd aan om dit te doen.” Op de vragen van *NRC* geeft het bedrijf geen antwoord.

Domino-effect

Volgens Martha Dimitratou, directeur van *Repro Uncensored*, speelt de manier waarop moderatiesystemen werken een sleutelrol. „We zien dat conservatieve groepen gecoördineerd accounts massaal rapporteren”, zegt ze. „Als zo’n melding vaak genoeg voorkomt, grijpt het systeem in.”

Dat systeem is grotendeels geautomatiseerd. Kunstmatige intelligentie analyseert patronen en koppelt accounts aan elkaar. „Als één account wordt verwijderd, kan dat een domino-effect veroorzaken”, zegt Dimitratou. „Accounts die vergelijkbare content delen, lopen dan ook risico.” Dat verklaart volgens haar waarom hele netwerken tegelijk verdwijnen.

Ik wilde iets delen over Iran, maar dat durf ik niet meer

Bezwaar maken helpt zelden. „Het proces loopt via chatbots. Het is vrijwel onmogelijk om een mens te spreken”, zegt Dimitratou. „En dat terwijl platforms volgens Europese regels juist transparant moeten zijn en gebruikers toegang moeten geven tot een effectief klachtenmechanisme.”

Dr. Masuma Shahid, jurist en universitair docent queerrechten en AI, maakt zich grote zorgen. „Dit lijkt op een opschoning van queer-accounts”, zegt ze. „Iedereen heeft recht op toegang tot digitale platforms, ongeacht seksuele voorkeur. Als bepaalde groepen structureel harder worden getroffen, moet dat serieus onderzocht worden.”

Volgens Shahid verplicht Europese wetgeving grote techplatforms om duidelijk uit te leggen waarom accounts worden verwijderd. Ook moeten gebruikers de kans krijgen om bezwaar te maken. De Europese Commissie uitte eerder al kritiek op de transparantie van Meta en startte een procedure tegen het bedrijf. „Als het platform niet kan aantonen dat het voldoet aan de regels, kunnen forse boetes volgen”, zegt Shahid.

Zelfcensuur en angst

De gevolgen reiken verder dan alleen bereik en inkomsten. Volgens Dimitratou raakt het ook de vrijheid van meningsuiting. „Platforms bepalen wie zichtbaar is in het publieke debat”, zegt ze. „Als organisaties verdwijnen, verdwijnt ook hun stem.”

Dat leidt tot voorzichtigheid. Of, zoals King van nachtclub *Tilla Tec* het beschrijft: angst. „Ik durf op mijn persoonlijke account niet eens te posten dat onze club offline is gehaald”, zegt hij. „Straks raak ik dat ook kwijt.” Hij merkt dat hij zich inhoudt. „Ik wilde iets delen over Iran, maar dat durf ik niet meer.”

Die terughoudendheid is ook waar experts voor waarschuwen. Niet alleen lhbt-organisaties, maar ook journalisten, wetenschappers en gezondheidsinstellingen kunnen geraakt worden als ze gevoelige onderwerpen aansnijden, zegt Shahid. „We zien nu al dat accounts die over gender, abortus en diversiteit berichten, door Meta worden verwijderd.”

Veel getroffen organisaties zoeken hun toevlucht tot alternatieve platforms, zoals *Signal*, *Telegram* en *PixelFed*. Maar die bieden lang niet hetzelfde bereik. „Het voelt alsof je opnieuw moet beginnen”, zegt King. „Je beseft pas hoeveel macht zo’n platform heeft, als ze alles van je afpakken.”

In de sauna druppelen de eerste gasten binnen. De barman deelt koude biertjes en vitaminewater uit. „Onze vaste gasten weten ons nog te vinden”, zegt Pisters. „Alleen nieuwe mensen bereiken we niet meer.”